

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 84 hallituksen esityksen johdosta laiksi vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Eduskunta on 22 päivänä syyskuuta 1989 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 109 laiksi vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista.

Valiokunta on käsitellyt tässä yhteydessä eduskunnan valiokuntaan valmistelevasti 19 päivänä lokakuuta 1989 lähettämän ed. Laaksosen ym. lakialoitteen n:o 87 laiksi vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista sekä laiksi perintö- ja lahjaverolain 12 ja 14 §:n muuttamisesta. Valiokunta on käsitellyt myös eduskunnan valiokuntaan 7 päivänä marraskuuta 1989 käsiteltäväksi lähettämän ed. Laineen ym. lakialoitteen n:o 98 laiksi vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista.

Kuluvana vuonna toteutunut kokonaisverouudistuksen ensimmäinen vaihe sisältää uudistuksen tavoitteiden kannalta keskeiset ratkaisut veropohjan laajentamisen, vähennysjärjestelmän selkeyttämisen ja omaisuustulojen verotuksen yhtenäistämisen osalta. Myös marginaaliverojen alentamisessa edettiin, kun valtion tuloveroasteikon alaraja nostettiin yli kaksinkertaiseksi aiemmasta, asteikon portaiden lukumäärä pienennettiin lähes puoleen ja prosentteja alennettiin kaikissa tuloluokissa.

Hallitus ilmoittaa jatkavansa kokonaisverouudistuksen toteuttamista. Kokonaisverouudistuksen toisen vaiheen keskeinen sisältö tulee hallituksen esityksen perusteluiden mukaan olemaan tulo- ja varallisuusverolakiin tehtävien sekä elinkeinoverotusta ja maatilatalouden verotusta koskevien muutosten ohella marginaaliveroprosenttien alentaminen edelleen.

Hallituksen ehdotus vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa sovellettavaksi progressii-

viseksi tuloveroasteikoksi sisältää kuluvana vuonna sovellettavaan asteikkoon verrattuna asteikon tuloarajojen kuuden prosentin suuruisen inflaatiotarkistuksen. Tämän lisäksi marginaaliveroprosentteja ehdotetaan alennettavaksi kahdella prosenttiyksiköllä kolmessa alimmas- ja viidennessä tuloluokassa. Neljännessä tuloluokassa alennus olisi kolme prosenttiyksikköä ja ylimmässä tuloluokassa yksi prosenttiyksikkö.

Hallitus ehdottaa kuuden prosentin suuruisen inflaatiotarkistuksen toteuttamista myös varallisuusveroasteikossa. Varallisuusveroasteikon alaraja olisi siten 1 060 000 markkaa ja asteikon veroprosentti sama kuin kuluvana vuonna eli 0,9.

Veropohjan laajentumisen vuoksi hallitus ehdottaa yhteisöjen verokantaa alennettavaksi vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa 25 prosenttiin kuluvana vuonna sovellettavan 33 prosentin sijaan. Yhteisöjen varallisuusveroprosentin hallitus ehdottaa säilytettäväksi ennallaan eli yhtenä prosenttina.

Lakiehdotuksen 5 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että palkasta ja eläkkeestä 1 päivästä maaliskuuta 1990 lähtien toimitettavassa ennakonpidätyksessä sovellettavat henkilökohtaiset pidätysprosentit vahvistettaisiin sellaisiksi, että ne sovellettuina koko vuoden johtaisivat ennakokoperintälain 11 §:ssä tarkoitettuun pidätysmäärään. Pidätysprosentit vahvistettaisiin puolen prosenttiyksikön tarkkuudella ylöspäin pyöristäen. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että jos verovelvollisen kokonaistulojen arvioidaan verovuoden aikana ylittävän 200 000 markkaa, ennakonpidätysprosentit vahvistettaisiin vielä puolta prosenttiyksikköä korkeammiksi verrattuna edellä tarkoitettuihin perusteisiin. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että vuonna 1990 kannettavan valtion tuloveron ennakon määräämisessä sovellettaisiin lakieh-

dotuksen 4 §:ssä säädetyn yhteisön tuloveroprosentin sijasta 33 prosenttia.

Lakialoitteeseen n:o 87 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan progressiivinen tuloveroasteikko jakaantuisi 7 tuloluokkaan. Verotettavan tulon alaraja olisi 41 000 markkaa. Korkein tuloluokka alkaisi 300 000 markasta, josta alkaen marginaalivero olisi 53 prosenttia. Varallisuusveroasteikon alaraja olisi 1 000 000 markkaa, varallisuusveroluokkia olisi kolme ja korkeimmasta 3 000 000 markan varallisuusveroluokasta alkaen marginaalivero olisi 1,8 prosenttia. Yhteisön tuloveroprosentti olisi ehdotuksen mukaan 40 ja yhteisön varallisuusveroprosentti olisi 2. Lisäksi aloitteeseen sisältyy ehdotus perintö- ja lahjaverolain 12 §:ään sisältyvien vähennysten ja 14 §:ään sisältyvän asteikon muuttamisesta.

Lakialoitteeseen n:o 98 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan progressiivinen tuloveroasteikko jakaantuisi 10 tuloluokkaan. Verotettavan tulon alaraja olisi 35 000 markkaa. Korkein tuloluokka alkaisi 400 000 markasta, josta alkaen marginaalivero olisi 62 prosenttia. Varallisuusvero olisi 350 000 markasta alkaen 1,5 prosenttia ja yli 1 000 000 markan varallisuudesta 3,5 prosenttia. Omasta asunnosta saisi 150 000 markan vähennyksen perheenjäsentä kohti. Yhteisön tuloveroprosentti olisi aloitteen mukaan 43 ja varallisuusveroprosentti 3,5.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esi-

tyksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Hallituksen ehdottamaan tulopoliittisen tilanteen ratkaisuehdotukseen liittyen valiokunta hallituksen esityksen mukaisesti ehdottaa, että lakiehdotuksen 5 §:ään sisältyvää ennakonpidätyksen toimittamista koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että ennakonpidätysjärjestelmä toimisi vuonna 1990 tehokkaammin kuin hallituksen esityksen mukainen ennakonpidätysjärjestelmä olisi toiminut ja että vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksua korotetaan yhdellä pennillä. Siten ennakonpidätys toimitettaisiin 1 päivästä maaliskuuta 1990 alkaen korotettuna yhdellä prosenttiyksiköllä alle 60 000 markan kokonaistuloa saavilla ja kahdella prosenttiyksiköllä yli 60 000 markan kokonaistuloa saavilla sekä kahdella ja puolella prosenttiyksiköllä korotettuna yli 200 000 markkaa saavilla.

Hallitus on ilmoittanut, että tulopoliittisen tilanteen ratkaisuehdotuksessa tarkoitettujen työ-, virka- ja toimiehtosopimusten toteutuessa ehdotetulla tavalla eduskunnalle annetaan myöhemmin erikseen esitys nyt toteutettavien veropoliittisten toimenpiteiden peruuttamiseksi.

Käsittelemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—4 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 §

Palkasta ja eläkkeestä 1 päivästä maaliskuuta 1990 lähtien toimitettavassa ennakonpidätyksessä sovellettavat henkilökohtaiset pidätysprosentit vahvistetaan sellaisiksi, että ne sovel-

lettuna koko vuoden johtaisivat ennakoperintälain 11 §:ssä tarkoitettuun pidätysmäärään. Pidätysprosentit vahvistetaan kuitenkin puolen prosenttiyksikön tarkkuudella ylöspäin pyöristäen ja ottaen vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu huomioon 1,55 pennin suuruisena veroäyryltä.

Jos verovelvollisen kokonaistulojen verovuonna arvioidaan olevan enintään 60 000 markkaa, on 1 momentissa tarkoitettuja nollaa suurempia ennakonpidätysprosentteja korotettava yhdellä prosenttiyksiköllä verrattuna 1 momentissa mainittuihin perusteisiin. Jos verovelvollisen kokonaistulojen arvioidaan verovuoden aikana ylittävän 60 000 markkaa mutta ei 200 000 markkaa, on 1 momentissa tarkoitettuja ennakonpidätysprosentteja korotettava kahdella prosenttiyksiköllä verrattuna 1 momentissa mainittuihin perusteisiin. Jos verovelvollisen kokonaistulojen arvioidaan verovuoden aikana ylittävän 200 000 markkaa, on 1 momentissa tarkoitettuja ennakonpidätysprosentteja korotettava 2,5 prosenttiyksiköllä verrattuna 1 momentissa mainittuihin perusteisiin. Jos verovelvollinen ei kansaneläkelain mukaan

ole velvollinen suorittamaan vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksua, korotus on yhtä prosenttiyksikköä pienempi kuin edellä on säädetty. Edellä tässä momentissa tarkoitettua korotusta ei oteta huomioon laskettaessa enakkoperintälain 37 §:n 1 momentissa tarkoitettua verovelvolliselle ennakonkannossa maksettavaksi pantavaa määrää.

Veronsaajaryhmien jako-osuuksia vahvistettaessa 2 momentissa tarkoitettua ennakonpidätyksen korotuksesta katsotaan 1 prosenttiyksikkö vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksuksi ja ylimenevä osa valtion tuloveroksi.

(4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

6 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:o 87 ja 98 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1989

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-Hakola, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet E. Aho, Hokkanen, Hämäläinen (osittain), Kettunen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Maijala,

Malm (osittain), Ranta, Sasi, Savolainen, Tenhialä, Viljanen ja Vähäkangas (osittain) sekä varajäsenet Ahonen (osittain), Ikkala, Pekkari, Renlund (osittain), T. Roos, Seppänen (osittain), Tiuri ja Vihriälä.

Vastalauseita

I

Käsiteltäessä viime vuonna tämän vuoden veroasteikkoja ja veroprosentteja me SKDL:n kansanedustajat liitimme valtiovarainvaliokunnan mietintöön vastalauseen, jossa me totesimme — toisin kuin hallitus väitti — keskituloisten kansalaisten verotuksen kovenevan.

Me olimme oikeassa ja myös hallituspuolueiden kansanedustajat tunnustivat sen eduskunnassa jo kaksi kuukautta sen jälkeen kun he

olivat itse hyväksyneet keskituloisille veronkovenuksia.

Vuoden 1990 verotaulukkoesitys (HE n:o 109) jatkaa sitä hallituksen ”kokonaisverouudistuksen” linjaa, jossa suurituloisille annetaan yhä uusia ja uusia verohelpotuksia ja -etuuksia.

Kun tänä vuonna korkein tuloveroprosentti aleni 51:stä 44:ään, hallitus esittää ensi vuo-

deksi suurituloisille lisää verohelpotuksia alentamalla mainittua prosenttilukua edelleen 43:een. Vuonna 1991 prosentti alenee alle 40:n!

Tämä alennus kohdistuu yli 100 000:een Suomen kaikkein suurituloisimpaan ja siinä merkityksessä hyvinvoivimpaan kansalaiseen, siihen väestönosaan, joka muutoinkin on kerännyt itselleen eniten kymmenen vuotta jatkuneen nousukauden hedelmiä.

Suurituloisimmat suomalaiset ovat nimittäin saaneet myös huomattavan korkeita palkankorotuksia viime vuosina.

Yrityksissä johtavien henkilöiden palkat ovat nousseet parin vuoden aikana 20—30 %, ja korotukset ovat olleet sitä suuruusluokkaa myös johtaville kuntien ja valtion virkamiehille.

Näin tämä etujoukko on päässyt osalliseksi kahdenkertaisista eduista: suurista palkankorotuksista ja suurista veronalennuksista.

Sen sijasta, että lisätään yksien hyvinvointia tällaisella työn hedelmien epätasaisella jaolla, olisi — yhteiskunnallisen pahoinvoinnin torjumiseksi — paikallaan verottaa niitä, joilla on hyvä veronmaksukyky. Sen takia suurituloisille ei olisi pitänyt antaa verohelpotuksia, jotka he epäilemättä käyttävät maan vaihtotasetta heikentäviin tarkoituksiin. Kuitenkin vaihtotaseen vaje on kansantaloutemme suurimpia yksittäisiä ongelmia ja aikapommi, joka räjähtää valtionhoitajien silmille seuraavan matalasuhdanneen aikana.

Ja seuraava matalasuhdanne on jo tulossa!

Se merkitsee kasvun vauhdin hiljenemistä, työttömyyttä ja vaihtotaseongelman vaikeutumista edelleen.

Suomessa ei enää ole mahdollista päästä samaan aikaan matalaan inflatioon, vaihtotaseen tasapainoon ja alhaiseen korkotasoon sekä vielä pitää yllä muuttumatonta valuuttakurssia. Tämä ei ole enää mahdollista sen jälkeen, kun Suomen pääomamarkkinat on liberalisoitu pääomien vapaasti tulla ja mennä.

Pääomamarkkinoiden liberalisoimisen seurauksena rahan hinnan piti Suomessa aleta. Kuitenkin korot ovat Suomessa korkeammalla kuin koskaan. Suomi on ajautunut korkokriisiin, kun Helibor-korko nousi marraskuussa uuteen kaikkien aikojen ennätykseen 15—16 prosentin tasolle. Kun pankit lisäävät siihen oman marginaalinsa, raha maksaa Suomessa lähes 20 prosenttia. Näistä koroista eivät kuitenkaan pääse osallisiksi vähittäisäästäjät, jotka joutuvat tyytymään yli 10 prosenttiyksikköä

alhaisempiin korkoihin. Eihän tässä näin pitänyt käydä!

Pääomamarkkinoiden liberalisoimisen seurauksena Suomessa on vietetty kulutusjuhlia sekä investointiorgioita ja -mässäjaisiä. Niiden seurauksena vaihtotaseen vaje on kasvanut, ja se taas on johtanut Suomen velkaantumiseen ulkomaille. Rahan maahantuontia varten Suomessa on ollut pakko pitää korot korkealla; se on tapa houkutella maahan tuonti- ja velkaraaha.

Rajojen avaaminen rahan tukutuonnille on pakottanut Suomen Pankin revalvoimaan markan. Jos niin ei olisi tehty, rahaa olisi tullut maahan vielä nykyistakin enemmän näillä nykyisillä ennätyskoroilla.

Markan revalvointi tehtiin yksinomaan pääomamarkkinoiden tarpeita varten. Markan yliarvostus, mistä on vahinkoa Suomen peruskansantaloudelle, on pääomamarkkinoiden liberalisointikehityksen seurausta. Jos vienti ei vedä väärän valuuttakurssin takia, Suomelle käy kuten USA:lle: peruskansantalous taantuu.

Suomen Pankin pääjohtaja on vaatinut talouden ”tervehdyttämiseksi” taantumaa, mahdollisesti syväkin taloudellisen taantumaa, tietoista aikaansaamista.

Vastoin keskuspankin ja mitä ilmeisimmin myös hallituksen kantaa on täysin kohtuullista asettaa sellainen tavoite, että rahan hinta Suomessa laskee alle 10 prosentin, jonnekin 5—8 prosentin seutuville.

Markkinavoimien sokean leikin sallimisen sijasta on kohtuullista asettaa tavoitteeksi oikea valuuttakurssi ja alhaiset korot. Sellainen tavoite palvelee peruskansantalouden toimintaa. Sen sijaan nyt harjoitetaan politiikkaa, jossa tietoisesti ylläpidetään väärää valuuttakurssia ja kohtuuttoman korkeita korkoja. Se on syvän taloudellisen taantumaa tietoisesti itse aiheuttamisen politiikkaa. Taantumaa mukanaan tuomat taloudelliset laskut pannaan maksuun pieni- ja keski suurituloisille silloin, kun suurituloisille ollaan antamassa yhä uusia ja uusia verohelpotuksia.

Tuloerot kasvavat

Hallituksen verotaulukkoesityksen mukaan suurituloisille annetaan enemmän verohelpotuksia kuin muille.

Suurituloisten prosentit nimittäin pitävät sisällään enemmän markkoja kuin pienituloisten prosentit.

Kun tuloeroja ei mitata prosenteilla vaan markkoilla, Suomen tuloerot kasvavat sen politiikan seurauksena, mitä hallitus ajaa "verouudistuksen" nimissä ja varjolla. Hallitus yrittää jotenkin uskotella, että tuloerot eivät muutu, kun eri tuloluokkien keskinäiset suhteet eivät muutu. Kun tuloeroja ei kuitenkaan mitata prosenteilla vaan markkoilla, tuloerot kasvavat sen seurauksena, että tuloasteikon yläpäässä prosentit ovat markka- ja alapäässä pennipainotteisia.

Samanlaista kelvotonta logiikkaa esiintyy myös työehtosopimuskierron avauksessa.

Tupo-ratkaisun yhteydessä hallitus puhuu kahden vuoden aikana saavutettavasta 4,5 prosentin ostovoiman lisäyksestä. Se ei kuitenkaan pidä sisällään kuin korkeintaan 1 prosentin reaali-palkkojen korotuksen aikana, jolloin työn tuottavuus nousee 2—3 prosenttia vuodessa. Näin tulonjako muuttuu työn tappioksi ja pääoman eduksi.

Tähän samaan politiikkaan liittyvät yhtiöveron hyvitysjärjestelmän käyttöönotto, jonka seurauksena monet superrikkaat suomalaiset perheet saavat lukea hyväkseen yhtiöidensä maksaman veron, myyntivoittojen aliverotus sekä korkojen lähdeveroesitys, joka on monessa mielessä ongelmallinen, mutta epäilemättä suosii tulonjakomielessä niitä rahan tukkusaastajia (vähittäissästäjien kustannuksella), joilla on mahdollisuus ensi vuoden puolivälistä lähtien viedä "säästöjään" entistään vapaammin ulkomaille keinottelutarkoituksiin.

Lievä varallisuusverotus

Entiseen tapaan väitämme, että hallituksen esitys varallisuusveroasteikoksi on lainvastainen. Varallisuusveroasteikko ei ole progressiivinen, mitä sen lain mukaan pitäisi olla.

Varallisuusverotuksessa suurimman ongelman muodostaa se, että omaisuuden verotusarvoa ei määrätä sen todellisen arvon mukaan. Verotusarvot ovat usein vain 1/10 tai jopa 1/20 omaisuuden todellisesta arvosta. Pörssi-osakkeiden verotusarvon aliarvostamisesta on laissa erillinen määräys.

Varallisuutta pitäisi mielestämme verottaa nykyistä ankarammin, jotta omistajat pakotet-

taisiin veroa hyväksi käyttäen pitämään pääomat tuottavassa kierrossa sen sijaan, että niitä pidetään paikallaan ilmaista ja ansiotonta arvonnousua odottamassa.

Pienituloisille verohelpotuksia

SKDL:n verolinjana on — toisin kuin hallituksella — kaikkien tulojen ja tulolajien yhtäläinen verottaminen.

Pienituloisille pitää antaa suurempia verohelpotuksia kuin hallitus esittää.

Käytännössä se tapahtuu parhaiten korottamalla kunnallisveron maksuunpanon alarajaa. Ehdotammekin,

että valiokunnan mietinnön perusteluissa lausuttaisiin:

"1) Valiokunta edellyttää, että hallitus valmistelee ja tuo eduskunnalle esityksen 3 000 markan suuruisien pienten kuukausitulojen vapauttamisesta kunnallisverosta."

Veronpalautusrahasto

Hallitus kerää tietoisesti enemmän ennakonpidätyksiä kuin mitä kansalaiset joutuvat lopullisessa verotuksessa maksamaan veroa. On ilmeistä, että verotulojen pakkoperintää ja siis kansalaisten pakkosäästämistä varten veroja peritään vuonna 1990 liikaa ainakin 2 miljardia markkaa ilman sitä täydennystäkin, jonka hallituspuolueiden edustajat tekivät tähän lakiehdotukseen muuttamalla hallituksen esityksen 5 §:n sanamuotoa niin, että siitä syntyi tulo-neuvottelujen "keppi"; kaikilta kansalaisilta peritään valtiolle pakkolainaa siinä tapauksessa, että palkansaaajat neuvottelevat ammattiliit-tojen välityksellä palkankorotuksia työnantajiltaan. Muutoinhan hallitus on saanut palkan-korotukset valtion maksettaviksi.

Valtio keräsi myös kuluvalta vuodelta veronpalautusrahaston vuoden 1990 joulukuuta varten. Sillä tavalla hallitus ostaa kansalaisilta ääniä seuraavan vuoden maaliskuussa pidettäviä eduskuntavaaleja varten kansalaisten omilla rahoilla palauttamalla heille pakkoperittyjä veroja ja antamalla vaikutelman siitä, että palautukset ovat hallituksen verouudistuksen ansiota eivätkä seurausta mainitusta pakkoperinnästä ja pakkosäästämisestä.

Yritysten veroale

Erityisen edullisia hallituksen veropolitiikan vaikutukset ovat yrityksille ja niiden omistajille. On ilmeistä, että sosiaalidemokraatit on nenästä vedetty tämän politiikan kannalle.

Kun osakeyhtiöiden tuloveroprosenttia ollaan laskemassa 23:een, se merkitsee, että tämän hallituksen aikana yritysveroprosentti on alentunut 20 prosenttiyksikköä. Se merkitsee yrityksille suurempia valtionveroalennuksia kuin on koko yritysten kunnallisveron tuotto.

Samaan aikaan luovutaan yritysten kunnallisesta harkintaverosta, jonka avulla on saatu kunnallisverolle veroa laillisesti kiertävät yhtiöt, ja samaan aikaan otetaan käyttöön yhtiöveron hyvitysjärjestelmä, jossa yritysten verot annetaan anteeksi niiden omistajien verotuksessa.

Sellainen tupoehto, että yritysten ei pitäisi vuodelta 1990 maksaa suurempia osinkoja kuin kuluvalta vuodelta, on hyvin erikoinen ”keppi”: vuonna 1990 Suomessa siirrytään yhtiöveron hyvitysjärjestelmään. Sen seurauksena yritysten tulisi alentaa osinkojaan jo järjestelmän perusteiden mukaan; omistajathan saavat laskea hyväkseen yhtiöiden maksaman veron, ja silloin myös vero on itse asiassa osinkoa. Tämä keppi toimii yritysten hyväksi.

Sosiaalidemokraatit eivät tiedä, mitä he tekevät, mutta he tekevät sen. Se, mitä he tekevät, on hinta nykyisestä hallitusyhteistyöstä, joka ei näytä estävän Suomea ajautumasta syvään taloudelliseen (tarkoituksellisesti itse aiheutettuun!) taantumaa, joka johtaa tuloerojen kasvamiseen ja joka ei tuonut pitkään jatkuneen nousukauden hedelmiä tasaisempaan jakoon kuin mihin markkinavoimien vapaan toiminnan ja kasinotalouskehityksen tuloksena on ajaututtu.

Osakeyhtiöiden veroprosentin alentamiseen liittyen ehdotamme,

että valiokunnan mietinnön perusteluissa lausuttaisiin:

”2) Valiokunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan päätettäväksi esityksen kunnallisen harkintaverotuksen palauttamisesta yritysverotukseen.”

Perintö- ja lahjaverole

Sen lisäksi, että Suomen verotuksessa suositetaan suurituloisia, pienten omaisuuksien perintö- ja lahjaveron on Suomessa ankarampi kuin OECD-maissa keskimäärin ja suurten omaisuuksien vastaava vero lievempi kuin muualla keskimäärin.

Erityisesti suurituloisia suosivan tuloverotuksen johdosta ehdotamme,

että valiokunnan mietinnön perusteluissa lausuttaisiin:

”3) Valiokunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan päätettäväksi esityksen pienten omaisuuksien perintö- ja lahjaveron lieventämisestä ja suurten omaisuuksien veron kiristämisestä.”

Kaiken edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvän lakiehdotuksen asemesta hyväksytään lakialoitteen n:o 87 pohjalta seuraava 1. lakiehdotus, ja

että saman aloitteen pohjalta hyväksytään seuraava 2. lakiehdotus:

1.

Laki

vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa määrätään *tulo- ja varallisuusvero* tässä laissa olevien veroasteikkojen ja veroprosenttien mukaan.

2 §

Progressiivinen tuloveroasteikko on seuraava:

Verotettava tulo mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta %
41 000— 54 000	50	10
54 000— 67 000	1 350	19
67 000— 94 000	3 820	24
94 000—148 000	10 360	29
148 000—265 000	25 960	38
265 000—300 000	70 420	47
300 000—	86 870	53

3 §

Progressiivinen varallisuusveroasteikko on seuraava:

Verotettava varallisuus mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävästä varallisuuden osasta %
1 000 000	500	1,5
1 600 000	9 500	1,6
3 000 000	31 900	1,8

4 §

Yhteisön tuloveroprosentti on 40 ja yhteisön varallisuusveroprosentti 2.

5 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

6 §

(Poist.)

2.

Laki

perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 12 päivänä heinäkuuta 1940 annetun perintö- ja lahjaverolain 12 ja 14 §, sellaisina kuin ne ovat 22 päivänä marraskuuta 1985 annetussa laissa (876/85), näin kuuluvaksi:

12 §

Veronalaisesta perintöosuudesta saavat vähentää:

1) perinnönjättäjän puoliso 40 000 markkaa,
2) sellainen perinnönjättäjän lapsi tai ottolapsi tahi näiden rintaperillinen, joka verovelvollisuuden alkaessa ei ole täyttänyt kahdeksatoista vuotta, 8 000 markkaa sekä sen lisäksi 1 800 markkaa jokaiselta täydeltä vuodelta, jonka hän on alle kahdeksantoista vuoden iän;

3) perinnönjättäjän lapsi tai ottolapsi tahi sellainen rintaperillinen, joka sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuneen pysyvän haitan tähden on ansiotyöhön kykenemätön, edellisessä kohdassa mainittujen määrien lisäksi 16 000 markkaa;

4) vähintään viimeiset kymmenen vuotta ennen perinnönjättäjän kuolemaa hänen palveluksessaan ollut ja häntä hoitanut henkilö 8 000 markkaa; sekä

5) perinnönjättäjän puoliso ja perinnönjättäjän lapsi tai ottolapsi tahi näiden rintaperillinen taikka 4 kohdassa mainittu henkilö, milloin jäämistöön sisältyy perinnönjättäjän kohtiin kuuluneita huone- ja talouskaluja, vaatteita sekä muuta asuntoirtaimistoa, tällaisen omaisuuden osalta sen arvon, enintään kuitenkin 20 000 markkaa.

75 000—	150 000	4 550	10
150 000—	300 000	12 050	11
300 000—	450 000	28 550	12
450 000—	750 000	46 550	12,5
750 000—	1 050 000	84 050	13
1 050 000—	2 000 000	151 000	14
2 000 000—	3 000 000	284 000	20
3 000 000—		484 000	25

14 §

Perintöveroa maksetaan:

I veroluokassa seuraavan asteikon mukaan:

Verotettavan osuuden arvo	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Vero-% yli- mene- västä osasta
mk	mk	
15 000— 37 500	200	6
37 500— 75 000	1 550	8

II veroluokassa asteikon mukainen vero kaksinkertaisena; ja

III veroluokassa asteikon mukainen vero kolminkertaisena, kuitenkin enintään 60 % verotettavan osuuden arvosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990 ja sitä sovelletaan niihin tapauksiin, joissa verovelvollisuus alkaa lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1989

Esko Seppänen

Timo Laaksonen

Juhani Vähäkangas

II

Hallituksen suuri verouudistus on tuottanut hallituksen omankin ilmoituksen mukaan selvän verotuksen kiristymisen. Bruttoveroaste nousee hallituksen omankin arvion mukaan tänä vuonna noin 1 prosenttiyksiköllä vuoden 1987 tasosta. Todellisuudessa nousu tulee olemaan tätäkin suurempi. Jo yhden prosenttiyksikön nousu bruttoveroasteessa merkitsee verotuksen tason kiristymistä noin 4,5 miljardilla markalla.

Bruttoveroaste ei tule kevenemään liioin vuonna 1990. Sotumaksujen ennalleen palauttamisen vastapainoksi hallitus on ollut ajamassa TEL-maksujen 2 prosenttiyksikön nostamista, mistä käytännössä seuraa kokonaisveroasteen hyvinkin tuntuva nousu vuonna 1990.

Eri verovelvollisia verotuksen kokonaiskiristäminen tulee kohtelemaan kuitenkin eri tavoin. Hallitus yhtäältä kiristää kulutusveroa, liikevaihtoveroa, ja laajentaa veronalaisen tu-

lon pohjaa. Toisaalta hallitus on tekemässä veroasteikkoihin tarkistuksia, jotka kompensoivat suurituloisimmille näiden välillisen verotuksen kiristämisen. Useimmille pieni- ja keskituloisille asteikkokevennykset ovat vähäisiä tai olemattomia.

Kun kuluvan vuoden veroasteikkoihin tehdään inflaatiotarkistukset ja verrataan niitä hallituksen vuodelle 1990 esittämiin, kohdentuvat asteikkokevennykset eri tuloluokkiin seuraavasti:

Vuositulot	Kevennys
38 000 mk	0 mk
54 000 mk	320 mk
67 000 mk	580 mk
95 000 mk	1 120 mk
148 000 mk	2 740 mk
265 000 mk	5 080 mk

Liikevaihtoveron korotukset ja veropohjan laajeneminen varsinkin lapsiperheiden ja asun-
tovelkaisten kohdalla merkitsee edellisen perus-
teella selvästi sitä, että juuri tällaiset pieni- ja
keskituloiset verovelvolliset menettävät ensi
vuodelle esitettyjen veroratkaisujen seuraukse-
na.

Taulukkokevennyksen anti menee siis ylivoi-
maiselta valtaosaltaan kaikkein suurituloisim-
mille. Veronalaisten vuositulojen jäädessä
67 000 markkaan asteikkokevennyksen anti jää
580 markkaan vuodessa.

Veropohjan laajennukset ja lvv:n korotukset
vievät tällaiselta verovelvolliselta selvästi enem-
män kuin sanottu 580 markan suuruinen ke-
vennys antaa.

Keskustan eduskuntaryhmä pitääkin välttä-
mättömänä tulo- ja varallisuusverolain korjaa-
mista varsinkin lapsiperheitä, asunovelkaisia
ja pienyrittäjiä suosivaan suuntaan. Vastaavas-
ti veroasteikkoja tulee mielestämme korjata
oikeudenmukaisemmiksi juuri pieni- ja keski-
tuloisten kohdalla. Kaikkein suurituloisimpien
kohdalla asteikkoja voitaisiin puolestaan kiris-
tää hallituksen esittämästä.

Ehdotuksemme progressiiviseksi tuloveroa-
steikoksi on seuraava:

Verotettava tulo alarajan ylittävältä osalta	Vero alarajalla	vero
mk	mk	%
40 000— 54 000	50	9
54 000— 67 000	1 310	18
67 000— 94 000	3 650	24
94 000—148 000	10 130	29
148 000—200 000	25 790	36
200 000—265 000	44 510	37
265 000—	68 560	44

Hallituksen esityksen verrattuna ehdotuk-
semme keventää verotusta 54 000 markkaa
ylittävältä osalta siten, että kevennys on 310
markkaa vuodessa 148 000 markkaan saakka.
Tämän yli menevältä osalta kevennys asteittain
vähenisi siten, että noin 180 000 markan vuosi-
tulojen ylittävältä osalta asteikkomme on halli-
tuksen esittämää kireämpi.

Kun otetaan huomioon lisäksi keskustan
eduskuntaryhmän ehdotukset muutoksiksi

tulo- ja varallisuusverolakiin, voidaan sanoa,
että keskustan verolinja poikkeaa henkilövero-
tuksen osalta hallituksen esittämästä siten, että
se on pieni- ja keskituloisten kohdalla, erityi-
sesti lapsiperheiden kohdalla, selvästi hallituk-
sen esittämää kevyempi. Suurituloisimpien
kohdalla kevennykset asteittain vähenevät si-
ten, että vuositulojen ylittäessä 250 000 mark-
kaa ehdotuksemme johtaa useimmissa tapauk-
sessa jo hallituksen esittämää kireämpään ve-
rotukseen.

Hallituksen vero- ja talouspolitiikan epäon-
nistuminen näkyy myös parhaillaan käytävissä
tupo-neuvotteluissa. Neuvottelutilanteeseen
esittämänsä piiskan hallitus on tuomassa myös
tulo- ja varallisuusveroasteikkoihin.

Hallitus esittää asteikkolain 5 §:n muutta-
mista siten, että ennakonpidätyksiä nostetaan
varsinaisessa tuloveroasteikossa esitetystä 1
prosenttiyksiköllä alle 60 000 markan koko-
naistuloa saaville. 60 000—200 000 markkaa
ansaitseville kiristys on 2 prosenttiyksikköä ja
sitä enemmän ansaitseville 2,5 prosenttiyksik-
köä.

Käytännössä nämä toimet merkitsevät vero-
velvollisten verorasitteen kiristymistä vuonna
1990 2 100 milj. markalla. Tämän lisäksi halli-
tus esittää vakuutetun kansaneläkemaksun ko-
rottamista yhdellä penniltä veroäyryltä 1.1. lu-
kien, mikä kiristää veronluonteisten maksujen
määrää vielä 2 270 miljoonalla markalla.

Keskustan eduskuntaryhmä ei voi hyväksyä
tällaista veronkorotuspakettia. Kipeimpänä se
kohdistuisi juuri samoihin väestöryhmiin, jot-
ka joutuvat kantamaan suhteellisesti raskaim-
man vastuun myös edellä mainituista lvv:n
korotuksista, lainakorkojen noususta ja asun-
tolainojen leikkaamisesta.

Veronkiristystensä vastapainoksi hallitus to-
sin esittää joukon lupauksia sellaisista vero- ja
sosiaalipoliittisista toimenpiteistä, joihin se lu-
paa ryhtyä, mikäli esitetyt kepit johtavat tulo-
poliittiseen kokonaisratkaisuun. Tällaisten lu-
pausten antajana hallitus on kuitenkin menet-
tänyt jo ajat sitten uskottavuutensa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että valiokunnan mietintöön sisältyvä
lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuulu-
vana:*

Laki

vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

3 ja 4 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

2 §

Progressiivinen tuloveroasteikko on seuraava:

5 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 109)

Verotettava tulo mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta %
40 000— 54 000	50	9
54 000— 67 000	1 310	18
67 000— 94 000	3 650	24
94 000—148 000	10 130	29
148 000—200 000	25 790	36
200 000—265 000	44 510	37
265 000—	68 560	44

6 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1989

Esko Aho

Mauri Pekkarinen

Matti Maijala

Jukka Vihriälä

Hannu Tenhiälä